

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	6
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	6
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	10
7. DENETİM BULGULARI	10
8. EKLER	44

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Akademik Personel Kadro Durumu	2
Tablo 2: İdari Personel Kadro Durumu	2
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi	3
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi	4

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Kira Sözleşmesi Gereği Ortak Kullanım Bedellerinden Doğan Alacakların Muhasebe İçi Takibinin Yapılmaması ve Süresi İçinde Tahsil Edilmeyen Söz Konusu Alacaklar İçin Sözleşmede Belirtilen Müeyyidenin Uygulanmaması
2. Yıl İçinde Peşin Tahsil Edilen Kira Bedellerinin İlgili Hesapta Takip Edilmemesi ve Süresi İçinde Tahsil Edilmeyen Kira Bedellerinin Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması
3. Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması
4. Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

B. Diğer Bulgular

1. Kira Sözleşmesi Bitiminde Tahliye İşleminin Yapılmaması Nedeniyle Kira Alacağının Yıllar Boyunca Ecrimisil Bedeli Üzerinden Tahsil Edilmesi
2. Kiracılara Ait Elektrik, Isınma ve Su Bedellerinin Tebliğ ve Tahsil Sürelerinin Kiracı Lehine Olması
3. Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
4. Taşınmazlarda Cins Tashihiinin Tamamlanmaması
5. Yapım İşlerinde Proje Maliyet Değişikliği ile Süre Uzatımları Bulunduğu Halde Mevzuatın Öngördüğü Onayın Alınmaması
6. Resmi Taşıtların Mevzuata Uygun Kullanılmaması
7. Kanunda Sayılan İstisnalar Dışında Dolu Kadroya Görevlendirme Yapılması
8. Teorik Dersin Bölünmesi Suretiyle Ek Ders Ücreti Ödenmesi
9. S.S. Erciyes Kültür ve Eğitim Kooperatifinin Yönetim ve Denetim Kurullarında Öğretim Elemanlarının Görev Almaları
10. S.S. Erciyes Kültür ve Eğitim Kooperatifinin Üniversitenin Kiracısı Olması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 130'uncu maddesinde, çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversitelerin Devlet tarafından kanunla kurulması öngörülmüştür.

Erciyes Üniversitesi, 1978 yılında Kayseri Üniversitesi adı altında kurulmuştur. 1968 yılında Hacettepe Üniversitesi'ne bağlı olarak açılan Gevher Nesibe Tıp Fakültesini ve 1977 yılında kurulan Kayseri İşletme Fakültesini, 1967'de kurulan Kayseri Yüksek İslam Enstitüsü'nü İlahiyat Fakültesini, 1977'de kurulan Kayseri Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'ni bünyesine katarak 1982 yılında Erciyes Üniversitesi adını almıştır.

Yükseköğretim kurumları için temel mevzuat; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ve 124 sayılı Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumlarının İdari Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'dir.

Yükseköğretimin amaç ve ilkeleri, yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayın, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esaslar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'yla düzenlenmiştir. Söz konusu Kanun'un 12'nci maddesinde yükseköğretim kurumlarının görevleri sayılmış olup bu görevler; toplumun ihtiyaçları, kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun bilimsel eğitim-öğretim, araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak, bu ilke ve hedefler doğrultusunda insangücü yetiştirmek, toplumun özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak, üretimde artışı sağlayacak uygulamalı çalışmalarda bulunmak, bu amaçla döner sermaye işletmelerini kurmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmak olarak özetlenebilir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Erciyes Üniversitesinin akademik yapısında rektörlük, senato, fakülte dekanlıkları, yüksekokul, enstitü, uygulama ve araştırma merkez müdürlükleri bulunmakta, idari yapısında

ise üniversite yönetim kurulu, genel sekreterlik, daire başkanlıkları, hukuk müşavirliği ve müdürlükler yer almaktadır.

Üniversitenin üst yöneticisi olan Rektör Cumhurbaşkanı tarafından, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca atanmaktadır.

Üniversite bünyesinde; yıl sonu itibarıyla 19 fakülte, 2 yüksekokul, 8 enstitü, 1 meslek yüksekokulu ve 42 adet uygulama ve araştırma merkezi bulunmaktadır. Uygulama ve araştırma merkezlerinden 5 adeti Ocak- 2025 tarihi itibarıyla kapatılmıştır.

Akademik ve idari personelin sınıf, unvan ve kadro dağılım bilgileri Tablo 1 ve 2’de yer almaktadır.

Tablo 1: Akademik Personel Kadro Durumu

Ünvan	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Profesör	524	85	609
Doçent	292	77	369
Doktor öğretim üyesi	358	156	514
Öğretim görevlisi	260	68	328
Araştırma görevlisi	643	380	1.023
Toplam	2.077	766	2.843

Tablo 2: İdari Personel Kadro Durumu

Hizmet Sınıfı	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Genel idare	847	438	1.285
Sağlık	1.353	654	2.007
Avukatlık	6	1	7
Din		1	1
Teknik	230	74	304
Yardımcı	345	197	542
Sözleşmeli	239	449	688
İşçi	1.734	17	1.751
Toplam	4.754	1.831	6.585

Üniversitede 2024 yıl sonu itibarıyla kadrolu akademik, idari (sözleşmeli idari personel dahil) ve işçi personel toplamı 6.831’dir. Ayrıca Üniversitede 6 profesör, 5 doçent, 4 doktor öğretim üyesi ve 22 öğretim görevlisi olmak üzere toplam 37 yabancı uyruklu akademik personel çalışmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na ekli II sayılı cetvelin, (A) “Özel Bütçeli İdareler” bölümünde yer alan Erciyes Üniversitesi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen hazine yardımı ve öz gelirlerini kullanarak giderlerini finanse etmektedir.

İdarenin ekonomik sınıflandırma açısından 2024 yılına ait ödenek dağılımına ve yıl sonu harcama gerçekleştirmelerine ilişkin tablo aşağıdadır.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi

Bütçe Giderinin Çeşidi	Ödenek (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı(%)
01- Personel Giderleri	3.587.342.805,15	3.516.365.071,82	98,02
02- Sosyal Güvenlik Kurumları Devlet Primi Giderleri	443.229.400,00	423.465.552,04	95,54
03 -Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	599.095.506,40	372.671.795,97	62,21
05 -Cari Transferler	696.259.512,85	692.762.923,16	99,5
06 -Sermaye Giderleri	650.594.000,00	554.197.863,40	85,18
07- Sermaye Transferleri	-	-	-
Toplam	5.976.521.224,40	5.559.463.206,39	93,02

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 5.555.053.000,00 TL ödenek tahsis edilen Üniversite bütçesine yıl içinde 421.468.224,40 TL ödenek eklenmiş ve toplam ödenek 5.976.521.224,40 TL’ye ulaşmıştır.

2024 yıl sonu itibarıyla bütçe giderleri 5.559.463.206,39 TL olarak gerçekleşmiştir. Ödenenin %93,02’si kullanılmıştır. Personel giderlerinde 3.587.342.805,15 TL ödenenin 3.516.365.071,82 TL’si, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinde 443.229.400,00 TL ödenenin 423.465.552,04 TL’si, mal ve hizmet alımı giderlerinde 599.095.506,40 TL ödenenin 372.671.795,97 TL’si, cari transferlerde 696.259.512,85 TL ödenenin 692.762.923,16 TL’si, sermaye giderlerinde 650.594.000,00 TL ödenenin 554.197.863,40 TL’si harcanmıştır.

Üniversite tarafından 2024 yılında; Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Bilimsel Araştırma Projesi, Türkiye Sağlık Enstitüleri, Erasmus destekleri ile Avrupa Birliği ve ABD hibelerinden toplam 345.606.101,62 TL bütçe dışı kaynak kullanılmıştır.

İdarenin ekonomik sınıflandırma açısından 2024 yılı bütçe gelirleri tahminine ve gerçekleşmelerine ilişkin tablo aşağıdadır.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi

Bütçe Gelirinin Çeşidi	Gelir Tahmini (TL)	Gerçekleşen (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	98.030.000,00	165.642.069,82	168,97
04-Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	5.294.156.000,00	5.218.039.660,30	98,56
05-Diğer Gelirler	162.867.000,00	241.970.031,80	148,57
06-Sermaye Gelirleri	-	-	-
Toplam	5.555.053.000,00	5.625.651.761,92	101,27
Gelirlerden Ret ve İadeler (-)	-	-2.148.045,85	-
Net Toplam	5.555.053.000,00	5.623.503.716,07	101,23

2024 yılı bütçesine göre tahmin edilen bütçe geliri 5.555.053.000,00 TL olan Üniversitenin, yıl içinde tahakkuk eden geliri 5.902.319.396,31 TL olup yıl sonunda gerçekleşen net bütçe geliri 5.623.503.716,07 TL'dir.

Dönem faaliyet geliri 6.145.699.951,43 TL, gelirlerden indirim, iade ve iskonto toplamı 2.155.885,85 TL, enflasyon düzeltmesi toplamı 1.703.378.213,44 TL ve faaliyet gideri 7.437.781.932,20 TL olan Üniversite, 2024 yılını 409.140.346,82 TL olumlu faaliyet sonucu ile tamamlamıştır.

Üniversite özel bütçesi dışında bulunan; Döner Sermaye İşletmesinin 2024 yılı gelir toplamı 2.854.662.436,98 TL, gider toplamı 2.792.931.034,18 TL olarak gerçekleşmiş ve dönem 61.731.402,80 TL kâr ile tamamlanmıştır. Üniversitenin Sosyal Tesisi veya İktisadi İşletmesi bulunmamaktadır.

Ayrıca Üniversite, 30/04/2004 tarih ve 25448 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2004/7127 sayılı karar ile ilan edilen ve 8 Şubat 2005 tarihinde kurulan Erciyes Teknopark AŞ'nin ortağıdır. Şirketin sermayesi 38.000.000,00 TL olup Üniversitenin %82 oranında (31.160.000,00 TL) ortaklığı bulunmaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla genel yönetim kapsamında olan üniversitelerin muhasebe ve raporlama standartları Kurul tarafından belirlenen kurallara tabidir. Kamu İdaresi ayrıca adı geçen Kanun'un 80'inci maddesinin Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Özel bütçeli bir idare olan Üniversitede, tahakkuk esaslı muhasebe sistemi kullanılmaktadır. Üniversitenin muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne tabi olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,

- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun uyarınca iç kontrol sistemi; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç kontrolün işleyişi ile ilgili ayrıntılı hükümler, 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan rehberlerle belirlenmiştir. 2024 yılı denetimi kapsamında, mezkûr mevzuat çerçevesinde, Üniversite iç kontrol sistemi aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kontrol ortamı, iç kontrol sisteminin diğer bileşenleri için bir temel oluşturur. Kontrol ortamında esas unsur idarede iç kontrolün üst yönetim tarafından sahiplenilmesi ve iç kontrol bilincinin oluşturulmasıdır. Bu itibarla kontrol ortamı genel anlamda kurum kültürünü ifade eder. Kontrol ortamına yönelik olarak;

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.

İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Risk değerlendirme, belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi için yapılan tüm faaliyetlerde karşılaşılabilecek risklerin tanımlanması, analiz edilmesi ve bu risklerin nasıl yönetilmesi gerektiğine karar verilmesi süreçlerini içerir. Bu kapsamda risk değerlendirme, tüm iş süreçlerinde geçerli olan tehdit ve fırsatların katılımcı yöntemlerle belirlenmesi ve belirlenen unsurların etki ve olasılık analizlerinin yapılmasını gerektiren bir iç kontrol bileşenidir. Bu bileşene yönelik olarak;

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.

İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.

İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir,

Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

Kontrol faaliyetleri, hali hazırda mevcut olan ya da gerçekleşmesi öngörülen riskleri ortadan kaldırmak, etki ve/veya ihtimalini azaltmak üzere planlanarak uygulanan tüm eylemlerdir. Kontrol faaliyetleri, belirlenen her bir risk için farklılık arz edebilir. Zira söz konusu faaliyetlerin başarılı olabilmesi, karşılık geldiği her riske uygun bir şekilde belirlenmiş olmasına bağlıdır. Bununla birlikte uygulamaya konulan kontrol faaliyetlerinin sürekli takip edilerek bunlar üzerinde gerekli iyileştirmelerin yapılması gerekmektedir. Bu bileşene yönelik olarak;

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.

İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

Bilgi ve iletişim, iç kontrol sisteminin diğer unsurları olan kontrol ortamı, risk değerlendirme, kontrol faaliyetleri ve izleme arasındaki koordinasyonu sağlar. Bu anlamda kurumun belirlenen amaç ve hedeflerine ulaşması için yürütülen faaliyetler ile söz konusu faaliyetlere yönelik tespit edilen risklerin ve belirlenen kontrol faaliyetlerinin ilgili tüm görevlilere zamanında, uygun bir şekilde aktarılması bilgi ve iletişim bileşeni tarafından sağlanır. Bu bileşene yönelik olarak;

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.

İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’ne uygundur.

İzleme Standartları

İzleme, iç kontrol sürecinin performansını tespit etmek amacıyla, söz konusu sürecin belirlenen uygun aralıklarla düzenli olarak izlenmesidir. Bu kapsamda izleme bileşeni, diğer iç kontrol bileşenlerine ilişkin faaliyetlerin uygun şekilde belirlenerek yürütülmesini izler ve belirli aralıklarla sürekli olarak değerlendirmeler yapar. Söz konusu değerlendirme sonucunda tespit edilen eksiklikler belirlenerek ilgililere iletilir. Söz konusu bileşene yönelik olarak;

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır.

Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 5 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 5'i de doludur.

İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir. Ancak, 2025 yılında birim bazında iç kontrol sistemine yönelik denetim yapılması planlanmaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Erciyes Üniversitesinin 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kira Sözleşmesi Gereği Ortak Kullanım Bedellerinden Doğan Alacakların Muhasebe İçi Takibinin Yapılmaması ve Süresi İçinde Tahsil Edilmeyen Söz Konusu Alacaklar İçin Sözleşmede Belirtilen Müeyyidenin Uygulanmaması

Üniversite bünyesindeki taşınmazlardan kiraya verilen yerlere ait elektrik ve su giderlerinin sızme sayaçla, ısınma giderinin ise metrekare esas alınarak kiracıların borçlandırıldığı, ancak sözleşme gereği doğan alacakların muhasebe içi kayıtlara alınmadığı, bunun yanı sıra süresi içinde tahsil edilmeyen alacaklar için sözleşmede belirtilen müeyyidenin uygulanmadığı görülmüştür.

Kiracılarla imzalanan “Kira Sözleşmesi”nde , “*Kiraya verilen yer ile ilgili elektrik, su, ısınma vb giderleri Üniversitemiz tarafından verilecek ve kiracı tarafından bedellerin istendiği tarihte peşin olarak yatırılacaktır. Vadesinde ödenmeyen işletme hakkı bedelleri, su, ısınma ve elektrik giderleri 21/07/1953 tarih ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulu Hakkında Kanununun 51 inci maddesinde belirtilen oranda gecikme faizi uygulamam suretiyle tahsil*

edilecektir. Vadesinde ödenmeyen kira bedellerine giderleri 21/07/1953 tarih ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulu Hakkında Kanununun 51 inci maddesinde belirlenen oranda gecikme faizi uygulanır.

Müstecir tarafından elektrik-su-yakıt borçlarının vadesinde ödenmemesi halinde borcun gecikme faiziyle birlikte 30 gün içinde ödenmesi, ödenmemesi halinde sözleşmenin iptal edileceği ilgiliye yazılı olarak bildirilir. Bildirime rağmen borcun ödenmemesi halinde sözleşme tek taraflı olarak feshedilir ve kesin teminat gelir olarak kaydedilir.”

Denilerek elektrik, ısınma ve su bedellerinin Üniversite tarafından istendiği zaman peşin olarak ödeneceği belirtilmiş, kiracının ortak kullanımdan doğan borcunu vadesinde ödememesi halinde ise uygulanacak müeyyide hüküm altına alınmıştır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 120 ve 121 kodlu hesaplarında;

“120 Gelirlerden alacaklar hesabı

Hesabın niteliği

MADDE 51- (1) Gelirlerden alacaklar hesabı; mevzuatı gereğince gelir olarak tahakkuk ettirilen vergi gelirleri, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirler, duran varlıklar ana hesap grubu içindeki gelirlerden alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan dönem sonunda vadesi bir yılın altına inenler ile bunlardan yapılan tahsilat veya terkinlerin izlenmesi için kullanılır.”,

Hesaba ilişkin işlemler

MADDE 52-(1) Gelirlerden alacaklar hesabına ilişkin tahakkuk işlemleri aşağıda açıklandığı şekilde yapılır:

a) İlgili servislerce tahakkuk bordroları ile ya da tahakkuk fişleri ile muhasebe servisine bildirilen gelirlerden alacak tutarları, düzenlenecek muhasebe işlem fişiyle ilgili hesaplara alınarak tahakkuk kayıtları yapılır.

...

“121 Gelirlerden takipli alacaklar hesabı

Hesabın niteliği

MADDE 54- (1) Gelirlerden takipli alacaklar hesabı; mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen vergi gelirleri, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, diğer gelirler ve sermaye gelirlerinden ortaya çıkan alacaklardan takibe alınan tutarlar ile bunlardan yapılan tahsilat, tecil ve terkinlerin izlenmesi için kullanılır.

... ”

Hükümleri bulunmaktadır.

Söz konusu Yönetmelik’te, tahakkuk esası, “Bir ekonomik değer; yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilmesi” olarak tanımlanmıştır.

Buna göre kira sözleşmesi gereği tahakkuk etmiş alacakların “120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı”nda takibi sağlanmalı, tahsil edilemeyip takibealınan alacaklar, “121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı”na aktarılmalıdır.

Yapılan incelemede, kira sözleşmesi gereği doğan söz konusu alacaklar için tahakkuk hesaplarının kullanılmadığı, kiracılardan borçlar tahsil edildikçe tahsil tutarı kadar gelir hesaplarına kayıt yapıldığı, tahakkuk hesaplarının kullanılmaması nedeniyle muhasebe içi takip yapılamadığı, denetimlerde tespit edilebilen ve yıl sonu itibarıyla; yılın ilk 6 ayına ait sarfiyattan doğan alacaklardan 16 kiracının 966.516,96 TL elektrik, 10 kiracının 6.677,80 TL su, 7 kiracının 157.673,32 TL ısınmadan olan Temmuz- 2024 tarihli tebliğ esas borçlarını, kendilerine verilen süre içinde ödemedikleri ve toplamı 1.130.868,08 TL olan Kurum alacağının 120 ve 121 kod.lu hesaplara kaydının yapılmadığı ve dolayısıyla söz konusu alacakların bilançoda ve faaliyet sonuçları tablosunda yer almadığı tespit edilmiştir. Bu yönüyle mali tablolarda 12 Hesap grubu ve 600 Gelirler Hesabı doğru tutarları içermemektedir.

Üniversite tarafından verilen cevapta; Üniversite bünyesinde kiraya verilen taşınmazlara ait elektrik, su ve yakacak giderlerinin müstecirlere tebliğ edildiği, tahakkuk eden alacakların mevzuatta istendiği şekilde işletilmesi hususunda gerekli uyarının yapıldığı, vadesi geçtiği halde tahsil edilmeyen söz konusu alacaklar için yasal yollardan tahsili amacıyla Hukuk Müşavirliğine yazı yazıldığı belirtilmiştir.

Üniversite tarafından verilen cevap değerlendirildiğinde; kiracılara tebliğ edilen alacakların muhasebe kayıtlarında takibe alınmasına ilişkin gerekli uyarının yapıldığı, vadesinde tahsil edilemeyen alacaklar için de hukuki yollara başvurulacağı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak; kira sözleşmesi gereği elektrik, ısınma ve su tüketim bedellerinden doğan alacakların tebliğ tarihi itibarıyla, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği gereği tahakkuk hesaplarında kaydının sağlanması, söz konusu kira sözleşmesi gereği kiracılara verilen ek 30 gün içinde borçların ödenmemesi halinde, sözleşmede belirtilen müeyyidelerin uygulanması gerekmektedir.

BULGU 2: Yıl İçinde Peşin Tahsil Edilen Kira Bedellerinin İlgili Hesapta Takip Edilmemesi ve Süresi İçinde Tahsil Edilmeyen Kira Bedellerinin Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

Üniversitenin, 78 adet taşınmazını 63 gerçek ve tüzel kişiye kantin, kafeterya, otopark vb. kullanılmak üzere kiraya verdiği, kira bedellerinin 3'er aylık peşin ödemeli olduğu, ancak kiracılardan bir kısmının kira borçlarını ödemedikleri ve borcun muhasebe kayıtlarında yer almadığı, yıl içinde peşin tahsil edilen kira tutarlarının ise "380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı"na alınmadan tahsil edildikçe doğrudan "600 Gelir Hesapları"na kaydedildiği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin;

"120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı"nın "Hesabın niteliği" başlıklı 51'inci maddesinde; *"(1) Gelirlerden alacaklar hesabı; mevzuatı gereğince gelir olarak tahakkuk ettirilen vergi gelirleri, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirler, duran varlıklar ana hesap grubu içindeki gelirlerden alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan dönem sonunda vadesi bir yılın altına inenler ile bunlardan yapılan tahsilat veya terkinlerin izlenmesi için kullanılır."*

"121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı"nın "Hesabın niteliği" başlıklı 54'üncü maddesinde; *"(1) Gelirlerden takipli alacaklar hesabı; mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen vergi gelirleri, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, diğer gelirler ve sermaye gelirlerinden ortaya çıkan alacaklardan takibe alınan tutarlar ile bunlardan yapılan tahsilat, tecil ve terkinlerin izlenmesi için kullanılır."*

"380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı"nın, "Hesabın niteliği" başlıklı 296'ncı maddesinde; *"(1) Gelecek aylara ait gelirler hesabı, içinde bulunulan dönemde ortaya çıkan ancak, gelecek aylara ait olan peşin tahsil edilmiş gelirler ile uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubundaki gelecek yıllara ait gelirler hesabında kayıtlı tutarlardan tahakkuk zamanına bir yıldan az süre kalan peşin tahsil edilmiş gelirlerin izlenmesi için kullanılır"*..

“Hesaba ilişkin işlemler” başlıklı 297’nci maddesinde; “ (1) Gelecek aylara ait olarak peşin tahsil edilen gelirler, ilgili oldukları ay sonlarında tahakkuk ettirmek üzere bu hesapta izlenir..”, “Hesabın işleyişi” başlıklı 298’inci maddesinde; “Gelecek aylara ait gelirler hesabına ilişkin alacak ve borç kayıtları aşağıda gösterilmiştir:

a) Alacak

1) Peşin tahsil edilen gelirlerin, içinde bulunulan aya ait olan kısmı 600-Gelirler Hesabına, sonraki aylarda tahakkuk ettirilmesi gereken kısmı bu hesaba, ... alacak, tahsil edilen tutarın tamamı 100-Kasa Hesabı veya 102-Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara borç...

b) Borç 1) Gelecek aylara ait gelirler hesabında kayıtlı tutarlardan ilgili oldukları ay sonlarında gelir olarak tahakkuk ettirilenler bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilir.”

Hükümleri bulunmaktadır.

Söz konusu Yönetmelik’te, tahakkuk esası, “Bir ekonomik değerin; yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilmesi” olarak tanımlanmıştır.

Kiracılarla yapılan “Kira sözleşmesi”nde “ ...üst üste iki taksidin vadesinde ödenmemesi hallerinde kira sözleşmesi, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 62 nci maddesine göre tebligat yapmaya gerek kalmaksızın idarece feshedilerek, kesin teminat gelir kaydedilir..” hükmü bulunmaktadır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği gereği, peşin tahsil edilen kira gelirinin “gelecek aylara ait gelirler” hesabında izlenmesi, peşin ödeme yapmayan kiracıların borçlarının muaccel hale gelmiş olması nedeniyle “alacak hesapları”na kaydedilmesi gerekmektedir. Ancak Kurumun, kira bedelleri tahsil edildikçe banka hesabının karşılığı “600 Gelir Hesapları”na kayıt yapması sonucu, mevcut haliyle kira alacaklarının, muhasebe kayıtları üzerinden takibi yapılamamaktadır.

Muhasebe kayıtlarının tahakkuk esaslı muhasebe kayıt sistemine uygun olmaması nedeniyle tüm kira alacaklarının kontrolü yapılamamıştır. Ancak;

- 5 iş yeri için yapılan incelemede; kiracıların 31.12.2024 tarihi itibarıyla ana para toplamı 780.711,55 TL olan borçlarını ödemedikleri ve bu borcun muhasebe kayıtlarında yer almadığı,

-Yine örnekleme yapılan incelemede, yıl sonu itibarıyla bazı kiracıların kira borcunu üst üste iki taksitini ödemediği halde kira sözleşmesindeki hükümlerin uygulanmadığı,

-Borçluların aynı mekanda kiracı konumlarının ve borçlu durumlarının devam ettiği,

-Yıl içinde peşin tahsil edilen kira tutarlarının “380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı”na alınmadığı, yerinde denetimde 31.12.2024 tarihli 7 adet muhasebe işlem fişiyle peşin tahsil edilen kira tutarlarından 2025 yılına ait olan 141.650,42 TL’nin “380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı”na alınması sağlanmış olmakla birlikte devam eden denetim sürecinde bu tutarın da eksik olduğu, yıl sonu hesaplarının kapatılması nedeniyle 2024 yılı için düzeltme kaydının yapılamadığı,

tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Hesap verme sorumluluğu” başlıklı 8’inci maddesinde; *“Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.”* hükmü yer almıştır.

Kurum vadesi geçmiş alacaklarını takip etmek zorundadır. Muhasebe kayıtlarında yer almayan tutarlar nedeniyle mali tablolar sağlıklı bilgiyi içermemektedir.

Üniversite tarafından verilen cevapta; 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabının kullanımının, Hazine ve Maliye Bakanlığından alınacak izin ile mümkün olduğu, 2024 yılının başında Bakanlıktan izin istendiği, Aralık ayında izin alınabildiği, izin alındıktan sonra 380 hesaba kayıtların yapıldığı belirtilmiştir.

Üniversite tarafından verilen cevap değerlendirildiğinde; peşin tahsil edilen kira gelirlerinin 380 no.lu hesaba kaydedileceği anlaşılmış olup, denetimlerde 2025 yılına ait olan 141.650,42 TL’nin 380 no.lu hesapta yer almadığı, örnekleme incelemede kiracıların 31.12.2024 tarihi itibarıyla ana para toplamı 780.711,55 TL olan borçlarını ödemedikleri ve bu borcun muhasebe kayıtlarında yer almadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; “Kira sözleşmesi”ne göre, peşin tahsil edilen veya vadesinde tahsil edilmeyen kira alacaklarının; Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne uygun ilgili hesaplara kaydının sağlanması, borçlusu tarafından ödenmeyen kira tutarları için mevzuatında belirtilen işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 3: Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması

Üniversiteye ait kampüste 2024 yıl sonu itibariyle çok sayıda ana arter ve iç yollar, telefon hatları, otopark, yaya yolları, peyzaj alanları, trafolar ve doğalgaz hatları bulunduğu halde 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabında bu kayıtların tam olarak yer almadığı tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına ilişkin “Hesabın niteliği” başlıklı 173'üncü maddesinde; bu hesabın, herhangi bir işin gerçekleşmesini sağlamak veya kolaylaştırmak için, yeraltında veya yerüstünde inşa edilmiş her türlü yol, köprü, baraj, tünel, bölme, sarnıç, iskele, hark ve benzeri yapılar ile bunların eklenti ve bütünleyici parçalarının ve bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Üniversite bünyesinde yer alan enerji nakil hatları, kanalizasyon hatları, tüneller, köprüler ve su kuyularının muhasebe ortamında toplamda 490.448.710 TL bedelle izlendiği ancak doğalgaz hatları, ana arter ve iç yollar, telefon hatları, otopark, yaya yolları, peyzaj alanları, trafolar ve su isale hatları vb. yerler için henüz envanter çalışması yapılmaması nedeniyle 2024 yılı taşınmaz hesap kayıtlarının, 251 no.lu hesapta kayıtlı olması gereken varlıkların bir kısmını içermediği görülmüştür.

Üniversite tarafından verilen cevapta; Üniversitenin 1/1000 Uygulama İmar Planının bulunmayıp haritada üniversite alanı olarak görüldüğü; kamulaştırma işlemlerinin henüz tamamlanamaması nedeniyle imar planı yapılamadığı; 1/1000 Uygulama imar planında bulunan bir yol olmadığından muhasebe kayıtlarında gösterilemediği; yalnızca kampüsünde bulunan Enerji Hatları, Kanalizasyon hatları, Tüneller, Köprü geçit ve kuyuların 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri hesabında gösterilebildiği; 2019 yılından sonra yapılan yeraltı ve yerüstü düzenleri ile ilgili çalışmaların sonuçlarının muhasebe kayıtları için Strateji Geliştirme Daire Başkanlığına gönderileceği belirtilmiştir.

Üniversite tarafından verilen cevap değerlendirildiğinde; ilgililerin bulgu konusu edilen hususlara iştirak ettikleri ve anılan hesabın gerçek durumu yansıtabilmesi için gerekli çalışmalara devam edildiği anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak; mali tablolarda kayıtlı maddi duran varlıklarda bu haliyle eksiklik olduğundan gerekli envanter çalışmalarının yapılarak bulgu konusu edilen varlıkların ilgili hesaba kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması

Üniversitenin “258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı” içerisinde geçici kabulü yapılmış yapım işleri olduğu halde "252 Binalar Hesabı"na aktarılmayan tutarların olduğu görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Hesap Planı'nın “258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı”na ilişkin; “Hesabın Niteliği” başlıklı 187'inci maddesinde, “(1) *Yapılmakta olan yatırımlar hesabı; kamu idarelerine ait yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin, geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hâllerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hâllerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılınca kadar izlenmesi için kullanılır.* “,

“Hesabın işleyişi” başlıklı 188'inci maddesinde, “ (1) *Yapılmakta olan yatırımlar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir:*

a) Borç

1) Gerek yılı içinde gerekse yıllara sari olarak yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak tutarlar, bir taraftan bu hesaba borç,

...

b) Alacak

1) Tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere ilişkin tutarlar bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedilir.”

Denilmektedir.

Yukarıda yer verilen yönetmelik hükümleri uyarınca, yapımı devam eden maddi duran varlıklar için yapılan harcamaların “258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı”nda takip edilmesi, geçici kabulü yapıldıktan sonra ise ilgili maddi duran varlık hesaplarına aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede,

-Geçici kabulü yapılan ve devam eden yapım işlerinin ilgili birimce, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığına, 16.01.2025 tarihli yazı ile işlerin ayrı ayrı dökümü yapılarak 2023-2024 yıllarında biten ve halen devam eden işlerin ayrıntısının verildiği, ancak 2024 yılı iş ve işlemlerine ilişkin hesap kapanışlarının yapılması nedeniyle 2024 yılı hesaplarının düzeltilemediği,

-2024 yılı kapanış kayıtlarına göre hesap bakiyesi 1.064.189.829,68 TL olan “258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı”nın içerisinde 15 adedi ihaleli, 7 adedi doğrudan temin, 2 adedi etüt proje olan toplam 166.631.880,50 TL tutarında tamamlanmış işin bulunduğu,

tespit edilmiştir. Söz konusu yapım işlerinin; yerinde yapılan denetimler sırasında 20.01.2025 tarih 1452 ve 1453 sayılı muhasebe işlem fişi ile tamamı "252 Binalar Hesabına" aktarılmış ve “258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı”ndan çıkarılmıştır.

Ancak 2024 yılı mali tablolarında, "258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı" 166.631.880,50 TL fazla, “254 Binalar Hesabı” aynı tutar kadar eksik görülmekte olup, yılına ait binalar hesabına ilişkin birikmiş amortisman hesabı ve yılına ilişkin amortisman giderleri eksik yer almıştır.

Üniversite tarafından verilen cevapta; 2023-2024 yılı yatırım programı dahilindeki işlerle ilgili 258 harcama kaleminden yapılan harcamaların listesi ve taşınmazların aktarılacağı taşınmaz hesaplar hazırlanarak 16.01.2025 tarihinde Strateji Geliştirme Daire Başkanlığına gönderildiği belirtilmiştir.

Üniversite tarafından verilen cevap değerlendirildiğinde; bulgu Strateji Geliştirme Daire Başkanlığına gerekli bilginin 2024 yılı hesapları kapatılmadan mali tablolara doğru tutarların yansıtılmasını teminen mali tabloları etkileyen bilgilerin daha önceden gönderilmesi yönünde olup bu hususa cevap verilmemiştir.

Sonuç olarak; ilgili birimlerce yapım işlerine ait sonuç durumlarının Strateji Geliştirme Daire Başkanlığına zamanında bildirilerek mali tabloların sağlıklı bilgi içermesinin sağlanması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kira Sözleşmesi Bitiminde Tahliye İşleminin Yapılmaması Nedeniyle Kira Alacağının Yıllar Boyunca Ecrimisil Bedeli Üzerinden Tahsil Edilmesi

Üniversiteye bağlı Vakıf Çarşısında bulunan 24, 25, 26 ve 27 numaralı dükkanların 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51/g maddesi uyarınca, en yüksek fiyatı teklif eden bir limited şirkete kiralanmasının 21.09.2007 tarihinde ihale komisyonunca kararlaştırıldığı ancak imzalanan sözleşmenin bitiminde gerekli tahliye işlemleri yapılmadığı için anılan sözleşmenin belirsiz süreli kira sözleşmesine dönüştüğü ve kira alacaklarının yıllar boyunca ecrimisil bedeli üzerinden tahsil olunduğu görülmüştür.

Söz konusu dükkanlara ait "İşletme Hakkı Sözleşmesi"ne göre, kira süresi (30.09.2007-30.12.2008 arası) 15 aydır. Anılan sözleşmenin 5'inci maddesinde, işletme hakkı sona erdiğinde söz konusu dükkanların Rektörlük yetkililerine bir tutanak ile teslim edileceği; 10'uncu maddesinde, İdarece tahliyesine lüzum görülen hallerde tebligatı müteakip 15 gün içerisinde tahliyenin gerçekleştirileceği; 11'inci maddesinde, ilk yıl işletme hakkı bedelinin ihale bedeli olduğu, takip eden yıllara ait bedelin ise (ÜFE) endeksi kullanılarak bulunacağı, peşin ya da üçer aylık taksitler halinde peşin ödeme yapılabileceği; 14'üncü maddesinde, kira süresi sona erdiği halde kiraya verilen kiracı tarafından idareye teslim edilmediği takdirde her geçen gün için kira bedelinin 1 günlük tutarının iki katı kadar ceza ödeneceği; 15'inci maddesinde ise bu sözleşmede yazılı hususlara uyulmadığı takdirde 2886 sayılı Kanun'un "Müteahhit veya müşterinin sözleşmenin bozulmasına neden olması" başlıklı 62'nci maddesinde "*Sözleşme yapıldıktan sonra 63 üncü maddede yazılı hükümler dışında müteahhit veya müşterinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü, şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine, idarenin en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatı gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek*

hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir." hükmü yeralmaktadır. Taşınmaz mal kira şartnamesinde de aynı hükümler bulunmaktadır.

Süreç içerisinde, kira sözleşmesinin sonu itibarıyla dükkanlar müstecir tarafından tahliye edilmediği halde İdare tarafından da tahliyeye yönelik herhangi bir işlem yapılmamış, bildirim gönderilmemiş ve fuzuli işgale yönelik olarak adli yargıda takibat yoluna gidilmemiştir. Bu noktadan sonra dükkanlara ilişkin kira bedelleri, ecrimisil komisyonu kararlarında hesaplanan kullanım bedellerinin (10.07.2009, 30.07.2010, 07.08.2012, 31.12.2012, 28.11.2013, 24.10.2014, 08.09.2015, 09.08.2017 tarihli kararlar...) ödenmesinin talep edildiği ecrimisil ihbarnameleri gönderilerek tahakkuk ettirilmiş olup işleyiş halihazırda da bu şekilde yürütülmektedir.

Söz konusu ecrimisil ihbarnamelerinden sonra müstecir tarafından noter kanalıyla gönderilen ihtarnamelerde, hesaplanan bedelin ödendiği bildirildikten sonra; kira sözleşmelerinin 31.12.2008 tarihinden sonra belirsiz süreli kira sözleşmesi haline dönüştüğü, dükkanlardaki kiracılıklarının ve kiracı sıfatlarının devam ettiği, iddia edildiği gibi işgalci olmadıkları vurgulanmıştır. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 327 ve 328'inci maddelerinde, açık veya örtülü biçimde bir süre belirlenmişse, kira sözleşmesinin bu sürenin sonunda kendiliğinden sona ereceği; taraflar, bu durumda, açık bir anlaşma olmaksızın kira ilişkisini sürdürürlerse, kira sözleşmesinin belirsiz süreli sözleşmeye dönüşeceği; belirsiz süreli kira sözleşmelerinde taraflardan her birinin, daha uzun bir fesih bildirim süresi veya başka bir fesih dönemi kararlaştırılmış olmadıkça, yasal fesih dönemlerine ve fesih bildirim sürelerine uyarak sözleşmeyi feshedebileceği; fesih dönemlerinin hesabında, kira sözleşmesinin başlangıç tarihinin esas alınacağı; sözleşmede veya kanunda belirtilen fesih dönemine veya bildirim süresine uyulmamışsa, bildirimin bir sonraki fesih dönemi için geçerli olacağı ifade edilmiştir.

Kira sözleşmesinin bitiminden yaklaşık 10 yıl sonra, İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığınca Hukuk Müşavirliğinin görüşünün istendiği 06.08.2018 tarih ve 74955 sayılı yazıda, ilgili kiracıdan sözleşmenin sona erdiği 30.12.2008 tarihinden beri kullanım bedeli hesaplanarak tahsilat yapıldığı belirtilerek, belirsiz süreli kira sözleşmesi süresinin ne zaman sona ereceğinin ve ne zamana kadar kullanım bedeli hesaplamaları gerektiğinin bildirilmesi istenmiştir. Bunun üzerine, İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığına "ÇOK İVEDİ" notuyla yazılan Hukuk Müşavirliğinin 14.09.2018 tarih ve 86114 sayılı görüş yazısında; Türk Borçlar Kanunu'nun 347'nci maddesindeki,

"F. Konut ve çatılı işyeri kiralarında sözleşmenin sona ermesi

Konut ve çatılı işyeri kiralarında kiracı, belirli süreli sözleşmelerin süresinin bitiminden en az onbeş gün önce bildirimde bulunmadıkça, sözleşme aynı koşullarla bir yıl için uzatılmış sayılır. Kiraya veren, sözleşme süresinin bitimine dayanarak sözleşmeyi sona erdiremez. Ancak, on yıllık uzama süresi sonunda kiraya veren, bu süreyi izleyen her uzama yılının bitiminden en az üç ay önce bildirimde bulunmak koşuluyla, herhangi bir sebep göstermeksizin sözleşmeye son verebilir.

Belirsiz süreli kira sözleşmelerinde, kiracı her zaman, kiraya veren ise kiranın başlangıcından on yıl geçtikten sonra, genel hükümlere göre fesih bildiriyle sözleşmeyi sona erdirebilirler.

Genel hükümlere göre fesih hakkının kullanılabileceği durumlarda, kiraya veren veya kiracı sözleşmeyi sona erdirebilir.”

Hükmü hatırlatılmış, 30.12.2008 tarihinden sonraki dönemler için sözleşmenin belirsiz süreli kira sözleşmesine dönüştüğünün düşünüldüğü ifade edilmiş, 30.12.2018 tarihi itibarıyla 10 yıllık sürenin dolmuş olacağı vurgulanmış, anılan 347’nci madde hükmünde 10 yıllık uzama süresi sonunda kiraya verenin bu süreyi izleyen her uzama yılının bitiminden en az üç ay önce bildirimde bulunmak koşuluyla, herhangi bir sebep göstermeksizin sözleşmeye son verebileceği ve bu süre dikkate alınarak gerekli bildirimlerde bulunulması yönünde görüş bildirilmiştir.

Ancak, kiracının tahliyesi için yol, yöntem ve sürelerin açıklandığı 14.09.2018 tarihli Hukuk Müşavirliği yazısının üzerinden yaklaşık 7 sene geçmesine rağmen sorumlu birimlerce kiracının tahliyesi yönünde bir girişimde bulunulmamış; kiralayan-kiracı ilişkisi ecrimisil bedeli tahsili yöntemiyle bugüne değin devam ettirilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “*Hesap verme sorumluluğu*” başlıklı 8’inci maddesinde, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda oldukları ifade edilmiştir. Ayrıca, Devlet Memurları Kanunu ve diğer mevzuatta belirtilen esaslara uymakla ve amirler tarafından verilen görevleri yerine getirmekle yükümlü ve görevlerinin iyi ve doğru yürütülmesinden de amirlerine karşı sorumludurlar. Dolayısıyla, kira sözleşmelerinin vadeleri ile Kanun ve sözleşmelerinde belirtilen ihtar ve

bildirim süreleri yönünden görevlendirilen sorumlu personelce itina ile takibi de kamu kaynaklarının idaresi yönünden önem arz etmektedir.

Sözleşmesinde ve anılan Kanun'da, Üniversitenin kiracısı olan şirketin sözleşme süresinin sonunda ya da sonraki yıllarda tahliye edilebilmesine imkan veren hükümler mevcut olduğu halde, idari ihmaller nedeniyle, anılan dükkanlara ait kira bedellerinin yıllar boyunca bir ihale ortamındaki rekabetin sağlayacağı avantajlardan uzak şekilde tahsiline yol açılmıştır.

Üniversite tarafından verilen cevapta; bulguya konu olan iş yerlerinin yeni kiralama dönemi itibarıyla boşaltılması ve sözleşmeye uygun şekilde Üniversiteye teslimi, aksi takdirde tüm yasal yollara başvurulacağına ilişkin 15.05.2025 tarihinde noter aracılığıyla kiracıya ihtarname gönderildiği belirtilmiştir.

Üniversite tarafından verilen cevap değerlendirildiğinde; bulguda yer alan taşınmazların tahliyesi ile ilgili olarak kiracıya noter aracılığıyla ihtar gönderildiği ve konunun Üniversitece takip edilmeye başlandığı anlaşılmıştır.

Sonuç olarak; sözleşmelerin sona erme tarihlerinin titizlikle takip edilerek gerekli tahliye işlemlerinin mevzuatına uygun şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Kiracılara Ait Elektrik, Isınma ve Su Bedellerinin Tebliğ ve Tahsil Sürelerinin Kiracı Lehine Olması

Üniversite bünyesindeki taşınmazlardan kiraya verilen yerlerin ortak kullanımdan kaynaklı elektrik, ısınma ve su giderlerinin yılda iki kere 6'şar aylık periyodlarla belirlenerek kiracılara yansıtıldığı, dolayısıyla tebliğ ve tahsil süreleri açısından kiracı lehine durum yaratıldığı görülmüştür.

Kiracılarla imzalanan "Kira Sözleşmesi"nde, "*Kiraya verilen yer ile ilgili elektrik, su, ısınma vb giderleri Üniversitemiz tarafından verilecek ve kiracı tarafından bedellerin istendiği tarihte peşin olarak yatırılacaktır...*" denilerek söz konusu tüketim bedellerinin istendiği tarihte peşin tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır.

Dosya üzerinden yapılan incelemede, 01.01.2024- 30.06.2024 tarih aralığına esas elektrik, ısınma ve su bedellerinin Temmuz- 2024 tarihinde kiracılara tebliğ edildiği ve ödemeleri için 45 ila 90 gün aralığında süre verildiği tespit edilmiştir.

Aynı şekilde; 01.07.2024-31.12.2024 tarih aralığına esas elektrik, ısınma ve su bedellerinin Ocak-2025 tarihinde kiracılara tebliğ edildiği ve ödemeleri için 45- 90 gün süre verildiği görülmüştür. Bu döneme ait tüketim cetvelleri incelendiğinde; 01.07.2024-31.12.2024 tarih aralığına karşılık gelen elektrik tüketim alacağı 3.479.394,28 TL, su tüketim alacağı 246.258,51 TL, ısınma bedeli tüketim alacağı 699,657,25 TL olmak üzere toplam 4.425.310,04 TL alacak bulunmaktadır. 01.07.2024-31.12.2024 tarih aralığına ait tüketim bedellerinin ödenmesi için borçlulara, Ocak-2025 ayında tebliğ yapılmış ve yine 45-90 gün aralığında ödeme süresi verilmiştir. Oysa Üniversite, elektrik ve ısınma bedellerinden doğan borcunun (aralık ayı hariç) ödemesini 2024 yılı içinde ilgili kurumlara yapmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Hesap verme sorumluluğu” başlıklı 8’inci maddesinde; *“Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.”* hükmü yer almıştır.

Bu kapsamda kira sözleşmesi gereği elektrik, ısınma ve su bedelleri aylık olarak borçlusuna tebliğ edilmeli, Üniversitenin kendi borcu olarak ödeme yaptığı (elektrik ve doğalgaz bedeli) tarih esas alınarak kiracıya borcunu ödemesi için makul bir süre verilmeli ve tahsili sağlanmalıdır.

Üniversite tarafından verilen cevapta; yeni yılda ortak kullanımdan kaynaklı ısınma ve su giderlerinin Ocak, Şubat-Mart olmak üzere üç aylık bildirildiği, Nisan ayı itibarıyla ise tek aylık olarak hesaplanarak bildirileceği, elektrik giderleri için de Ocak-Şubat olarak iki aylık, Mart ve Nisan ayrı ayrı olarak hesaplanarak bildirildiği, bundan sonraki süreçte her bir kalem için (ısınma, su, elektrik) aylık okuma yapılarak bildirileceği belirtilmiştir.

Üniversite tarafından verilen cevap değerlendirildiğinde; bulguya iştirak edildiği, bundan sonraki süreçte üniversite alacaklarının aylık okuma yapılarak, ilgisine bildirileceği anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak; kaynakların etkili, ekonomik, verimli kullanılması ilkesi gereği ve alacağın elde edilmesinin geciktirilmemesi açısından, kira sözleşmesi gereği elektrik, ısınma ve su bedellerinin aylık olarak borçlusuna tebliğ edilmesi, Üniversitenin kendi borcu olarak

ödeme yaptığı (elektrik ve doğalgaz bedeli) tarih esas alınarak kiracıya borcunu ödemesi için makul bir süre verilmesi ve tahsilinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 3: Parasal Limitler Dahilinde Yapılan Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin (1) bendinde öngörülen %10 sınırının hizmet alımları kapsamında aşılmasına karşın, buna ilişkin olarak Üniversitece Kamu İhale Kurulundan önceden izin alınmadığı tespit edilmiştir.

Anılan Kanun'un “İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar” başlıklı 62'nci maddesi;

“Bu Kanun kapsamındaki idarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işleri için ihaleye çıkılmadan önce aşağıda belirtilen hususlara uyulması zorunludur:

...

(Ek: 30/7/2003-4964/38 md.) Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.”

Hükmünü amirdir.

31.12.2020 tarih ve 31351 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62' nci maddesinin (I) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ”in “Genel esaslar” başlıklı 4’üncü maddesinde de; Kanunun 62'nci maddesinin (1) bendine göre, Kanun kapsamında yer alan ve bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; Kanun’un gerek 21’inci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iiaşeye ilişkin alımlar hariç 22’nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin % 10’unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamayacakları ifade edilmiştir.

23.01.2025 tarihi itibarıyla yerinde yapılan incelemede, “630.03.05” ekonomik kodlu “Hizmet Alımları” tertibi için verilen 19.887.423,00 TL’lik ödeneğin %10’una tekabül eden 1.988.742,30 TL lik sınırın 14.826.930,63 TL olarak aşıldığı, ancak bu işlemler için gerekli uygun görüş alınmadığı tespit edilmiştir.

Üniversite tarafından verilen cevapta; Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı ile Bilgi

İşlem Daire Başkanlığının kendi birimleri için bütçede öngörülen mezkur hizmet alımları ve tutarlarına ilişkin açıklamalara yer verilmiş, Üniversitenin anılan tertipteki toplam ödeneğinin %10'unun aşılması ve KİK'ten bu hususa izin alınmasıyla ilgili herhangi bir açıklamada bulunulmamıştır.

Üniversite tarafından verilen cevap değerlendirildiğinde; 23.01.2025 tarihi itibarıyla yerinde yapılan incelemede 630.03.05” ekonomik kodlu “Hizmet Alımları” tertibi için verilen 19.887.423,00 TL’lik ödeneğin %10’una tekabül eden 1.988.742,30 TL’lik sınırın 14.826.930,63 TL olarak aşılmasına karşın bu işlemler için Kamu İhale Kurumu’ndan neden önceden uygun görüş alınmadığının gerekçelendirilemediği anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak; 4734 sayılı Kanun'un amir hükmü uyarınca, bahse konu uygun görüş önceden alınmadan sınır miktarı aşan harcamada bulunulmaması gerekmektedir.

BULGU 4: Taşınmazlarda Cins Tashihiinin Tamamlanmaması

Üniversite mülkiyetindeki bazı taşınmazlar için cins tashihi işlemlerinin tamamlanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde cins tashihi; binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının, mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi olarak ifade edilmiştir.

Yönetmelik’in “Cins tashihlerinin yapılması” başlıklı 10’uncu maddesine göre kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmaması durumunda, fiili kullanım durumları esas alınarak tapu kayıtlarında cins tashihlerinin yapılması gerekmektedir.

Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı yetkililerince sunulan taşınmazlara ait bilgilerin yer aldığı cetvellerin incelenmesinden, bazı taşınmazlara ait cins tashihi işlemlerinin tamamlanmadığı tespit edilmiştir.

Üniversite tarafından verilen cevapta; Üniversiteye ait parsellerin kamulaştırma işlemlerinin ödenek yetersizliği ve söz konusu parsellerin hissedarları tarafından açılan davalar sebebiyle tamamlanamadığı, tapuda cins değişikliği yaptırabilmesi için kamulaştırma

çalışmalarının tamamlanması gerektiği, bu nedenle yeterli ödenek sağlandığında ve kamulaştırma işlemleri tamamlandığında tapuda cins değişikliği çalışmalarına başlanılmasının planlandığı belirtilmiştir.

Üniversite tarafından verilen cevap değerlendirildiğinde; bulguya iştirak edildiği ancak bir takım hukuki ve ödeneye bağlı nedenlerle cins tashihlerinin halen tamamlanmadığı anlaşılmıştır.

Sonuç olarak; Üniversite taşınmazlarının mevcut kullanım şekillerinin tam olarak anlaşılamamasına neden olduğundan, söz konusu taşınmazlar için cins tashihinin yapılarak, kayıtların gerçek durumu yansıtması sağlanmalıdır.

BULGU 5: Yapım İşlerinde Proje Maliyet Değişikliği ile Süre Uzatımları Bulunduğu Halde Mevzuatın Öngördüğü Onayın Alınmaması

Üniversitenin yapım işlerinde iş artışı ile iş eksilişi ve süre uzatımlarının bulunduğu, bunlar için üst yönetici onayının olmadığı görülmüştür.

15.01.2024 tarihli ve 32430 birinci mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2024 Yılı Yatırım Programının Kabulü ve Uygulanmasına Dair Cumhurbaşkanı Kararı'nın 2'nci maddesinde; "2) Aşağıdaki hususlar kurum üst yöneticisinin onayıyla karara bağlanır.

...

(b) Projeler kapsamında ihale edilmiş işlerin sözleşme bedelinde (ihale bedeli) fiyat ve kur değişikliğinden kaynaklanan artış ile anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen işlerde sözleşme bedelinin toplamda %10'una; birim fiyat teklif alınmak suretiyle ihale edilen işlerde toplamda %20'sine kadar iş artışından kaynaklanan proje maliyet değişikliği...

...

(d) 2024 yılında bitirilmesi programlanmış projeler hariç süre değişikliği,

...".

Hükmü yer almaktadır. Söz konusu Cumhurbaşkanı Kararı önceki yıllarda olduğu gibi 2025 yılı için de yayımlanmıştır.

Buna göre hem iş artışından kaynaklanan maliyet değişikliğinin hem de 2024 yılında bitirilmesi programlanmış projeler hariç süre değişikliklerinin Üniversite üst yönetimince yani Rektör tarafından onaylanma zorunluluğu bulunmaktadır.

Yapılan incelemede,

-Yatırım Programının Kabulü ve Uygulanmasına Dair Karar'da belirtilen Rektör onayının olmadığı,

-Ayrıca mevzuatın öngördüğü %10 ve %20 sınırlar içerisinde kalınarak yapım işlerinde iş artışına gidildiği, Daire Başkanının Olur'una sunulan yazılarda *“sözleme kapsamında bulunmayan ancak uygulama safhasında yapımı zorunlu hale gelen yeni imalatlar ile sözleşmesinde bulunan bazı imalatlarda artış ve azalışlar meydana geleceği anlaşılmıştır”* ifadesine yer verildiği,

tespit edilmiş olup, ilgili birimden alınan dosyalar üzerinden yapılan örnek incelemede; Sözleşmesi 07.10.2020, iş bitim tarihi 01.09.2022, götürü bedeli 36,9 milyon TL olan “Dış Hekimliği Ek Binası İkmal İnşaatı İşİ”ne ödenek yetersizliği ve kampüste yapılan sınavlar gerekçesi ile 670 gün ek süre verildiği, %6,7 oranında iş artışı yapıldığı, 31.12.2024 tarihi itibarıyla iş artışı ve fiyat farkı olarak toplam 147,9 milyon TL ödendiği ve 31.12.2024 tarihi itibarıyla işin devam ettiği, yine bir başka örnek incelemede birim fiyat sözleşme bedeli 16,6 milyon TL olan Erciyes Üniversitesi Eğitim Onarım İnşaatı İşİ için %19,99 oranında iş artışı yapıldığı, iş artışı ve kampüsteki sınavlar gerekçesi ile 122 gün ek süre verildiği, 31.12.2024 tarihi itibarıyla toplam 28,4 milyon TL ödeme yapıldığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Hesap verme sorumluluğu” başlıklı 8'inci maddesinde; *“Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.”* hükmü yer almıştır.

Bu kapsamda iş artışlarının asgari ölçüde tutulmasına çalışılmalı ve mevzuatı gereği süre artışları ile proje maliyet değişikliklerinde üst yönetici onayı alınmalıdır.

Üniversite tarafından verilen cevapta; Üniversite yapım işlerinde bundan sonraki süreçte iş artışı-eksilişi ve süre uzatımlarının bulunduğu resmi onaylı belgelerde üst yöneticiden onay

alınmasına başlandığı, Üniversitenin yapmış olduğu onarım işleri ihalelerinde uygulama projesi yapılamadığından zaman zaman imalat artışlara gidilmek zorunda kalındığı, söz konusu artışların sebebinin öngörülemez imalatlar olduğu, bundan sonraki süreçte iş artışları asgari düzeyde tutulmasına dikkat edileceği belirtilmiştir.

Üniversite tarafından verilen cevap değerlendirildiğinde; bundan sonraki süreçte iş artışı-eksilişi ve süre uzatımlarının bulunduğu resmi onaylı belgelerde üst yöneticiden onay alınmasına başlanacağı ve iş artışlarının asgari ölçüde tutulacağı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak; kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması ilkesi gereği ve kamu ihtiyaçlarının zamanında karşılanması için yapım işlerinde iş artışlarının asgari düzeyde tutulmasını teminen gerekli özenin gösterilmesi, süre uzatımlarının fiyat farkına neden olduğunun dikkate alınması ve mevzuatı gereği süre artışları ile proje maliyet değişikliklerinde üst yönetici onayının alınması gerekmektedir.

BULGU 6: Resmi Taşıtların Mevzuata Uygun Kullanılmaması

Erciyes Üniversitesi envanterinde yer alan resmi taşıtların, 237 sayılı Taşıt Kanunu'na aykırı şekilde, üyesi bulunduğu resmi bir Kurulun toplantılarına katılmak üzere 2024 yılı içerisinde çeşitli tarihlerde Ankara'ya giden ve dönen öğretim üyesi için tahsis edildiği görülmüştür.

237 sayılı Taşıt Kanunu'nun "Taşıt verilecekler" başlıklı 4, 5 ve 6'ncı maddelerinde, emirlerine ve zatlarına binek otomobili verilenlerin (1) sayılı cetvelde, makam hizmetlerine tahsis edilen taşıtların (2) sayılı cetvelde gösterildiği; birinci maddede yazılı kurumların daimi hizmetleri için Cumhurbaşkanlığı kararıyla yalnız birer hizmet arabası bulundurabileceği, bu hizmet arabalarının ihtiyaca göre station wagon binek veya kaptıkaçı tiplerinden biri olabileceği ve Kurumların (1) ve (2) sayılı cetvellerde yazılı makam ve hizmetler için hizalarında gösterilen arabalardan fazla taşıt bulunduramayacakları gibi daimi hizmetler için beşinci maddede yazılı tipte bir arabadan fazla araç kullanamayacakları düzenlenmiştir.

Anılan Kanuna ekli (2) sayılı cetvelde yalnızca Üniversite Rektörleri için 1 adet taşıt aracı tahsis edilmiş olup söz konusu araç münhasıran makam hizmetlerine tahsisli bir taşıttır.

Yapılan incelemede, Erciyes Üniversitesi bünyesindeki bir fakültede görevli bir öğretim üyesinin resmi bir Kurulun üyesi olması nedeniyle, Kurulun 2024 yılı içerisinde yaptığı toplantılara araçla gitmek ve dönmek üzere başvurduğu; yaptığı başvuruların Rektörlük

makamınca kabul edildiği; getirip götürecek personelin görevlendirmesinin yapıldığı; akaryakıt giderinin yanı sıra şoför personelin harcırahının da bu tahsis sebebiyle Üniversite bütçesinden ödendiği tespit edilmiştir.

Her şeyden önce, bir giderin Üniversite bütçesinden ödenebilmesi için bu giderin Üniversitenin sorumluluğunda bulunan işler için olması ve bütçesinde öngörülmüş olması gerekmektedir. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Yükseköğretim Kurumlarının Görevleri" başlıklı 12'nci maddesinde, resmi bir Kurulun üyesi olanların toplantıya gidiş dönüş anlamındaki ulaşım ihtiyacının Üniversiteye araç tahsis edilerek karşılanması gibi bir görev bulunmamaktadır. Keza hizmet, Üniversiteye ait resmi hizmetin ifası için il içi ve il dışı görevlendirmeyi gerektiren her türlü görevi ifade etmekte olup yukarıda bahsi geçen Kurul üyeliğinden kaynaklanan toplantıya katılımı ilgili harcamalar şahsi alana giren harcamalardan olduğundan hizmet olarak nitelenmesi ve Üniversite bütçesinden karşılanması mümkün değildir. Kaldı ki Üniversitelerde tahsise konu edilebilecek tek taşıt, 237 sayılı Kanun uyarınca Rektörlük makamı içindir.

Ayrıca, 17.05.2024 tarih ve 32549 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Tasarruf Tedbirleri" konulu ve 2024/7 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesinde de, 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanununa ekli (1) ve (2) sayılı cetvel kapsamındaki hizmetlere ve koruma altına alınanlara tahsis edilen taşıtlar dışında hiçbir makama taşıt tahsis edilmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

237 sayılı Kanun'un "Cezalar" başlıklı 16'ncı maddesinde;

"Bu Kanunun şümulüne giren taşıtları her ne suretle olursa olsun tahsis olunduğu işin gayrisinde veya şahsî hususlarda kullananlar veya kullanılmasına müsaade edenler veya kanunda yazılı olduğu şekilde kullanılmış gibi gösterenler veya kanunen bir makama veya işe tahsis olunmadığı hâlde hakikati tağyir ile bu taşıtlardan istifade eden ve ettirenler, bunların gidiş gelişine müsaade edenler veya kanuna aykırı olarak numara ve plaka verenlerle kullananlar veya kullanılmaya elverişli olduğu hâlde ekonomik ömrünü doldurduğu bahanesiyle yenileyen veya yeniletenler veya bu hususlar için masraf tahakkuk evrakını hazırlayan veya tasdik veya bunlara ait ita emirlerini vize edenler hakkında bir seneye kadar hapis cezasına hükmolunur. Bu yüzden hasıl olan masraf ve zararlar genel hükümlere göre tazmin ettirilir.

Tekerrürü halinde verilecek hapis cezası iki aydan aşağı olamaz."

Denilmektedir.

Açıklanan gerekçelerle mevzuatında öngörülmeyen hiçbir şahıs ya da kurum için araç tahsisi yapılmaması gerekmektedir.

Üniversite tarafından verilen cevapta; ilgili mevzuat gereği Rektörlükçe gerekli düzenlemelerin yapılacağı, mevzuatında araç tahsis izni verilmeyen hiçbir şahıs ya da birim için Üniversiteye ait araçlarla görevlendirme işlemlerinin tekrarlanmayacağı belirtilmiştir.

Üniversite tarafından verilen cevap değerlendirildiğinde; bulguya iştirak edildiği ve mevzuatı gereği Üniversiteye ait araçlarla görevlendirme işlemi yapılmayacağı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak; mevzuatında araç tahsis izni verilmeyen hiç bir şahıs ya da birim için Üniversiteye ait araçların kullanılmaması gerekmektedir.

BULGU 7: Kanunda Sayılan İstisnalar Dışında Dolu Kadroya Görevlendirme Yapılması

Üniversitede dolu olan Genel Sekreter Yardımcılığı, Fakülte Sekreterliği, Enstitü Sekreterliği ve Yüksekokul Sekreterliği kadrolarına 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda sayılan istisnalar dışında görevlendirme yapıldığı tespit edilmiştir.

13.10.1983 tarih 18190 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'nun "Uygulanacak diğer kanun hükümleri" başlıklı 20'nci maddesinde;

"Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uygulanır." Denilmektedir.

06.11.1981 tarih ve 17506 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Rektör" başlıklı 13'üncü maddesinin b) fıkrasında ise;

"Görev, yetki ve sorumlulukları:

...

(4) Gerekli gördüğü hallerde üniversiteyi oluşturan kuruluş ve birimlerde görevli öğretim elemanlarının ve diğer personelin görev yerlerini değiştirmek veya bunlara yeni görevler vermek," hükmü bulunmaktadır.

657 sayılı Kanun'un "Vekâlet görevi ve aylık verilmesinin şartları" başlıklı 86'ncı maddesinde ise; memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine, kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabileceği ifade edilmiştir.

Kadro terimi, personel mevzuatının temel kavramlarından birisidir. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun memuriyete başlama ve ilgili düzenlemelerinden olan "Atama Yapılacak Boş Kadroların Bildirilmesi" başlıklı 46'ncı ve "Duyurma" başlıklı 47'nci maddelerinde de görüleceği üzere kadro ile personel arasında sıkı bir ilişki kurulmuş ve her personelin ancak bir kadro ile ilişkilendirilerek istidam edileceği hususuna Kanun'un çeşitli maddelerinde yer verilmiştir. İdarelere istihdam için tanınan kadrolar ise kadro cetvellerinde unvan ve sayı olarak yer verilmek suretiyle sınırlandırılmıştır.

Mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, Rektöre tanınan görev yeri değişikliği ve yeni görevlendirme yapma yetkilerinin, dolu kadrolara ilişkin görevleri de kapsayacak şekilde yorumlanamayacağı anlaşılmaktadır.

2547 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen hükmü uyarınca, Rektörler, gerekli gördükleri hallerde Üniversiteyi oluşturan kuruluş ve birimlerde görevli öğretim elemanlarının ve diğer personelin görev yerlerini değiştirme veya bunlara yeni görevler verme yetkilerini ancak mevzuatta yer alan sınırlamalar dahilinde kullanabilirler.

Yapılan incelemede, Üniversitede Genel Sekreter Yardımcılığı, Fakülte Sekreterliği, Enstitü Sekreterliği ve Yüksekokul Sekreterliği kadrolarına usulüne göre atanmış personelin asıl kadrosu dışında çalıştırıldığı, söz konusu personelin kadro görevlerinin iseyine görevlendirme ile başka bir personel tarafından yürütüldüğü ve bu yöntemle 6 farklı görevlendirme yapıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde, dolu kadro, kadronun halen başka bir personel tarafından kullanılıyor olması hali olup dolu kadroya vekâlet ancak, kadroda bulunan personelin kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işinden geçici olarak ayrılması halinde mümkündür.

Üniversite tarafından verilen cevapta; bulgu sonrasında mevzuata uygunluk bakımından ilgili personelin eski görev yerlerine dönmelerinin ya da asaleten atanmalarının sağlandığı ifade edilmiş, bundan sonraki görevlendirmelerde dolu kadrolara görevlendirme yapılmamasına dikkat edileceği belirtilmiştir.

Üniversite tarafından verilen cevap değerlendirildiğinde; ilgililerin bulguya iştirak ettikleri, bulgu konusu edilen personelin çoğunluğu için mevzuata uygunluğun sağlandığı anlaşılmıştır.

Sonuç olarak; hali hazırda dolu kadroya vekaleti devam ettiği anlaşılan personel de dahil olmak üzere 657 sayılı Kanun'da sayılan istisnalar dışında görevlendirme yapılmaması gerekmektedir.

BULGU 8: Teorik Dersin Bölünmesi Suretiyle Ek Ders Ücreti Ödenmesi

Üniversite Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü bünyesinde verilen ek derslere ilişkin ödeme belgelerinin incelenmesi sonucunda, 2024-2025 eğitim-öğretim yılı güz döneminde 6 öğrencisi olan “RES507 Atölye-1” dersi için 4 ayrı öğretim üyesi görevlendirildiği ve her birine ayrı ayrı haftada 4 saat ek ders ücreti ödendiği görülmüştür.

Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü'nün 11.09.2024 tarih ve 711990 sayılı yazısı üzerine “RES507 Atölye-1” dersinin 4 ayrı şubeye bölünerek yapılmasına Üniversite Yönetim Kurulunun 12.09.2024 tarih ve 25 sayılı toplantısında karar verilmiştir.

“Ders Yüğü Tespiti ve Ek Ders Ücreti Ödemelerinde Uyulacak Esaslar”ın “Ek Ders Ücreti” başlıklı 3'üncü maddesinin d) ve e) bentleri;

“Tıp Fakültelerinin 4, 5 ve 6'ncı sınıfları, konservatuvar, yabancı dil, resim-iş, beden eğitimi ve spor, müzik eğitim programları, laboratuvar, staj, uygulamalı dersler ve tıbbi ve cerrahi klinik uygulamalar, bitirme ödevi, bitirme projesi, diploma projesi ve benzeri çalışmalar hariç olmak üzere, aynı ders veya faaliyet birden fazla öğretim elemanı tarafından yürütülüyorsa dersin veya faaliyetin haftalık ders yükü ve ek ders saatleri görev alan öğretim elemanlarına bölünerek hesaplanır.”

“Eğitim-öğretim niteliğine göre sınıfların aşırı kalabalıklığı ve/veya fiziksel olanakların yeterli olmaması nedeniyle teori ve/veya uygulamadan oluşan bir ders, ilgili Bölüm Başkanının önerisi ve ilgili Yönetim Kurulunun kararı ile birden fazla şube halinde açılabilir. Bu takdirde, ayrı ayrı vermeleri kaydıyla, bu dersleri veren öğretim elemanlarının her birine dersin öğretim programındaki haftalık teorik ve uygulama saati ders yükü ve ek ders saati olarak aynen uygulanır.”

Hükümlerini amirdir.

Anlaşılabacağı üzere, Güzel Sanatlar Enstitüsünce verilen ve teorik bir ders olan RES507(Atölye-1) dersi birden fazla öğretim üyesince yürütülen ve 6 öğrencisi olması nedeniyle sınıfların aşırı kalabalıklığından bahsedilemeyecek bir ders olup; söz konusu derse yönelik ek ders saatleri görev alan öğretim üyelerine paylaştırılarak ödemesi yapılmalıdır.

Uygulamaya esas olan 2024-2025 eğitim öğretim yılı güz dönemi ders programının incelenmesinde, anılan dersin 313, 2522, 7340 ve 11042 sicil numaralı öğretim üyeleri tarafından toplam 6 öğrenciye, her bir öğretim üyesine ayrı ayrı haftada 4 saatlik ek ders ücreti ödenecek şekilde düzenlemeye gidildiği görülmüştür. Bu uygulamayla ERÜ bütçesinden 1 hafta için 16 saatlik ek ders ücreti ödemesi yapılmış olmaktadır. Halbuki mevzuata uygun işlem yapılmış olsa idi her bir öğretim üyesine haftada 1'er saatten toplam 4 saat ek ders ücreti ödenmiş olacaktı. Mevcut durumda anılan dersin teorik bir ders olduğu ve toplam öğrenci sayısının 6 olduğu dikkate alındığında dersin 4 ayrı şubeye ayrılarak verilmesi mevzuata uygun düşmemektedir. Mevzuata uygunluk açısından anılan dersin ya tek bir öğretim üyesine verilmesi ya da birden fazla öğretim üyesinin verileceği durumlarda dersin haftalara bölünerek dağıtım yapılması sağlanmalıdır.

Üniversite tarafından verilen cevapta; söz konusu dersin klasik teorik derslerden farklı olarak tamamen uygulamaya ve bireysel sanatsal gelişime dayalı bir ders olduğu; her öğrencinin sanatsal eğilimi, teknik yeterliliği ve ilgi alanının farklılık gösterdiği; bu nedenle, dersin yürütülmesinde farklı uzmanlık alanlarına sahip öğretim üyelerinin rehberliğinin büyük önem taşıdığı; her bir öğretim üyesinin uzmanlık alanı ve sanatsal yaklaşımı farklı olduğundan, öğrencilerin bireysel projelerine en uygun danışmanlık ve yönlendirmenin ancak bu şekilde sağlanabildiği; 6 öğrencinin 4 farklı öğretim üyesine dağıtılması ile her öğrencinin kendi sanatsal yolculuğunda en verimli şekilde desteklenmesinin sağlandığı; denetçi raporunda belirtilen mevzuat hükümleri doğrultusunda, uygulamanın yeniden değerlendirilmesi gerektiğinin de kabul edildiği; 2025-2026 eğitim öğretim yılı programında RES507 Atölye-1 dersi yeniden yapılandırıldığı, yeni programda, dersin içeriği ve yürütülme biçimi gözden geçirilmiş; öğrencilerin bireysel projelerine uygun danışmanlık alabilmeleri için “bireysel proje danışmanlığı” modeli geliştirildiği, bu modelde, öğrenciler kendi projeleri için uygun öğretim üyesini seçebilecek, ancak ek ders ücreti hesaplaması mevzuata uygun şekilde, toplam ders yükü üzerinden öğretim üyeleri arasında paylaştırılacağı, yeni programda, dersin içeriği ve yürütülme biçimi gözden geçirilerek öğrencilerin bireysel projelerine uygun danışmanlık alabilmeleri için “bireysel proje danışmanlığı” modeli geliştirildiği; bu modelde, öğrencilerin kendi projeleri için uygun öğretim üyesini seçebilecekleri, ancak ek ders ücreti hesaplamasının

mevzuata uygun şekilde, toplam ders yükü üzerinden öğretim üyeleri arasında paylaştırılacağı belirtilmiştir.

Üniversite tarafından verilen cevap değerlendirildiğinde; bulgu konusu edilen mevzuata aykırı uygulamanın 2025-2026 eğitim öğretim yılı programında RES507 Atölye-1 dersinin yeniden yapılandırılmasıyla giderildiği anlaşılmıştır.

Sonuç olarak; Üniversite bünyesinde olup da programında teorik ders öngörülen tüm birimlerin anılan mevzuat düzenlemelerini dikkate almaları ve ilgili dersler için öngörülen ek ders ücretlerinin de bu doğrultuda ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 9: S.S. Erciyes Kültür ve Eğitim Kooperatifinin Yönetim ve Denetim Kurullarında Öğretim Elemanlarının Görev Almaları

Sınırlı Sorumlu Erciyes Kültür ve Eğitim Kooperatifinin 23 üyesinden 22 üyesinin Üniversite öğretim elemanlarının olduğu, yönetim ve denetim kurullarında yine Üniversitenin öğretim elemanlarının bulunduğu görülmüştür.

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nda kooperatifler, ortaklarının belirli ekonomik menfaatlerini, özellikle meslek ve geçinmelerine ait ihtiyaçlarını işgücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla kurulan ortaklıklar olarak tarif edilmiştir.

S.S. Erciyes Eğitim ve Kültür Kooperatifinin Ana Sözleşmesinin “Amaç ve Faaliyet Konuları” başlıklı 6’ncı maddesinde; “Kooperatifin amacı, 08.02.2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Eğitim Kurumları Kanuna uygun olarak, ortaklarının eğitim- öğretim ve araştırma gereksinimlerini karşılamak üzere kurumları açmak, işletmek; araştırma ve incelemelere imkan sağlamaktır” şeklinde belirlenmiştir. Faaliyet konuları arasında ise 6’ncı maddenin 2/e fıkrasında; “kantin işletmeleri, lokal, sosyal tesis, kafeterya, otopark, spor ve gençlik merkezleri ve benzeri tesisleri inşa eder, ettirir, kiralar, kiraya verir, satın alır, satar, işlettirir ve var olanlara ortak olur” hükmü yer almaktadır.

Ana Sözleşmenin 1’inci maddesinde; “Bu anasözleşmede isimleri, tabiiyetleri, adresleri ve taahhüt ettikleri sermaye payları gösterilen kişiler tarafından, 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu hükümlerine göre değişir ortaklı, değişir sermayeli ve sınırlı sorumlu bir Eğitim Kooperatifi kurulmuştur” denilmektedir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 3'üncü maddesinde öğretim elemanları; yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyeleri, öğretim görevlileri ve araştırma görevlileri olarak tanımlanmıştır.

Tanımı yapılan öğretim elemanlarının özlük haklarını düzenleyen 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'nun "Uygulanacak diğer kanun hükümleri" başlıklı 20'inci maddesinde; *"Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uygulanır"* hükmü yer almaktadır.

2547 sayılı Kanun'da öğretim elemanlarının kadro ve çalışma esasları, 2914 sayılı Kanun'da özlük hakları ve ödenekleri düzenlenmiş olup adı geçen kanunlar öğretim elemanlarının mesleği ile ilgili üniversite, döner sermaye, geçici başka kurumda görevlendirme vb. faaliyetleri ile bu çalışmalara yapılacak ödemeleri ve sınırlamaları içerdiğinden bunlar dışında kalan hususlar için 657 sayılı Kanun'un 28'inci maddesi geçerli olmaktadır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Ticari ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı" başlığı 28'inci maddesinde, *"...Memurların üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri ile özel kanunlarda belirtilen görevler bu yasaklamanın dışındadır"* denilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat, devlet memurlarının kooperatif üyeliği için yapı, kalkınma ve tüketim kooperatiflerinin, yönetim, denetim ve disiplin kurullarında görev alabilmesine olanak sağlamıştır. Kanun hükmü, devlet memurlarının yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifi dışındaki kooperatiflerin yönetim, denetim ve disiplin kurullarında yer almasına yasaklama getirmiştir. S.S. Erciyes Kültür ve Eğitim Kooperatifinin ana sözleşmesinde yer alan maddelere göre de söz konusu Kooperatif bir eğitim kooperatifidir ve yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifi kapsamında bulunmamaktadır .

Yapılan incelemelerde, 23 üyesi bulunan kooperatifin 22 üyesinin Üniversitenin öğretim elemanlarından olduğu, hali hazırda yönetim kurulu başkanının dekan, diğer iki üyesinin profesör ve öğretim üyesi doktor olduğu, denetim kurulu üyelerinden birinin dekan, diğerinin profesör olduğu, Kooperatifin disiplin kurulunun bulunmadığı tespit edilmiş olup mevzuatı gereği memur kabul edilen öğretim elemanlarının, bir eğitim kooperatifi olan S.S. Erciyes Kültür ve Eğitim Kooperatifinin, yönetim ve denetim kurullarında başkan ve üye olmamaları gerekmektedir.

Üniversite tarafından verilen cevapta; bulguda, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 28'inci maddesi gereğince öğretim elemanlarının ancak yapı, kalkınma ve tüketim kooperatiflerine üye olabileceklerinin ifade edildiğini oysa sözü edilen Kanun'un 28'inci maddesinin 2'nci fıkrasının memurların üyesi oldukları kooperatiflerin yönetim, denetim ve disiplin kurullarında üye olabileceklerini belirterek, bunlar dışındakilere üye olamayacaklarına dair herhangi bir hükme yer vermediğini; buna göre memur ve öğretim üyelerinin kooperatife üye olmalarına engel bir durumun bulunmadığını; diğer taraftan gerek Kooperatifler Kanunu'nda gerekse diğer mevzuatta kooperatiflerin türlerini gösteren, sınırlayan bir hüküm olmadığından esasen yapı, kalkınma ve tüketim dışındaki kooperatiflerin yönetim, denetim ve disiplin kurullarında üye olunmasına dair hukuki bir engelin olmadığını ifade etmişlerdir.

Ayrıca, öğretim elemanları memur olmayıp, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun sadece bazı hususlar bakımından öğretim elemanlarına uygulandığını; öğretim elemanlarının 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununa tabi olup bu Kanunda devlet memurlarına yasaklanan pek çok hususun öğretim elemanları için serbest olduğunu; yine öğretim elemanlarının belli şartlar altında sermaye şirketi kurmak ve bu şirkette yönetici olmak hakkına sahip olduklarını (2547 sayılı Kanun md.32 ve Teknoparklara ilişkin düzenlemeler); ayrıca sermaye piyasası mevzuatına göre, öğretim üyelerinin bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak halka açık şirketlerin yönetim kurullarında tam zamanlı olarak üniversitede öğretim üyeliği devam ederken de görev alabildiklerini; öğretim elemanlarının 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununa tabi olmalarının memur olmadıklarını dolayısıyla 657 sayılı Kanun'un 28/2 hükmünün de uygulanamayacağını gösterdiğini; ayrıca bu hususta aksine bir yargı kararının da bulunmadığını; hangi tür olursa olsun kooperatiflerin zaten kâr dağıtma amacının bulunmadığını zira Kooperatifler Kanununun 1'inci maddesinin de, kooperatiflerin tüzel kişiliği haiz olmak üzere ortaklarının belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle meslek veya geçimlerine ait ihtiyaçlarını işgücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla kurulabileceğini belirttiğini, dolayısıyla kooperatiflerin, ticaret yapan bir şirket niteliğinde olmadıklarını; Üniversite personelinin çoğunluğunu oluşturduğu S.S. Erciyes Kültür ve Eğitim Kooperatifinin faaliyetleri itibarıyla Üniversiteyi desteklemekte olup gelirlerini tamamen Üniversitenin eğitim ve araştırma faaliyetlerinin yürütülmesine ve akademik personelinin bilimsel etkinliklerinin desteklenmesine sarfettiğini; bir eğitim kurumu olan Üniversitenin öğretim elemanlarının yapı, kalkınma ve tüketim kooperatiflerine üye olabileceği ve yönetim ve denetim kurullarında görev alabileceği kabul edilirken doğrudan eğitim amacıyla kurulmuş bir kooperatife üye

olamayacaklarının, yönetim ve denetim kurulunda görev alamayacaklarının kabulünün Kanun'un amacıyla bağdaşmadığını, zaten 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 28'inci maddesinin kooperatif türlerini sınırlı olarak saymayıp örnek olarak verdiğini; bunlar dışındaki kooperatiflere de üye olunmasına ve yönetiminde yer alınmasına engel bir durumun da söz konusu olmadığını değerlendirdiklerini ifade etmişlerdir.

Üniversite tarafından verilen cevap değerlendirildiğinde; 2547 sayılı Kanun'da öğretim elemanlarının kadro ve çalışma esasları, 2914 sayılı Kanun'da ise özlük hakları ve ödenekleri düzenlenmiş olup bunlar dışında kalan hususlar için 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'nun "Uygulanacak diğer kanun hükümleri" başlıklı 20'inci maddesindeki "*Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uygulanır*" hükmü geçerlidir. Söz konusu Kanunlar; öğretim elemanlarının meslekleri ile ilgili görevlendirmeler ve çalışmaları ile bu çalışmalara yapılacak ödemeleri ve sınırlamaları içerdiğinden bunların dışında kalan ticari faaliyet yasağı düzenlemesi hakkında ise (bu konuda hüküm bulunmadığı için) 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 28'inci maddesi hükmü geçerli olmaktadır.

Öncelikle, iddia edilenin aksine bulguda 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 28'inci maddesi gereğince öğretim elemanlarının ancak yapı, kalkınma ve tüketim kooperatiflerine üye olabilecekleri değil 28'inci madde hükmünün devlet memurlarının yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifi dışındaki kooperatiflerin yönetim, denetim ve disiplin kurullarında yer almasına yasaklama getirdiği ifade edilmiştir.

Kanun koyucu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Ticari ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı" başlığı 28'inci maddesinde, "...*Memurların üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri ile özel kanunlarda belirtilen görevler bu yasaklamanın dışındadır*" hükmü ile Kanun'un uygun gördüğü şartları ve yasaklamanın istisnalarını saymıştır. Kamu İdaresi cevabındaki, "bunlar dışındakilere üye olamayacaklarına dair herhangi bir hükme yer verilmemiştir" ifadesinin kanun yazım tekniği açısından tutarlılığı bulunmamaktadır. Ayrıca, Kooperatifler Kanunu'nda ya da diğer mevzuatta kooperatiflerin türlerini gösteren, sınırlayan bir hüküm olmaması hususu; öğretim elemanlarının yapı, kalkınma ve tüketim dışındaki kooperatiflerin yönetim, denetim ve disiplin kurullarında üye olmalarına imkan sağlayan hukuki bir geçerlilik getirmemektedir.

Yine ilgililerce, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'na tabi olmalarının memur olmadıklarını dolayısıyla 657 sayılı Kanun'un 28/2 hükmünün de uygulanamayacağını gösterdiği iddiası da dayanaktan yoksun bulunmaktadır. Çünkü, söz konusu madde hükmü öğretim elemanlarının memur olmalarından değil ticari faaliyet yasakları hakkında 2914 sayılı Kanun'un herhangi bir düzenlemeye gitmemiş olması nedeniyle akademik personel için de uygulanacaktır. Aynı şekilde, sermaye piyasası mevzuatına göre, öğretim üyelerinin bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak halka açık şirketlerin yönetim kurullarında tam zamanlı olarak üniversitede öğretim üyeliği devam ederken görev alabildikleri iddiasının da 657 sayılı Kanun'un anılan hükmünün ifasını engelleyecek bir yönü ve gücü bulunmamaktadır. Cevapta yine, kooperatiflerin zaten kâr dağıtma amacının bulunmadığı, gelirlerini tamamen Üniversitenin eğitim ve araştırma faaliyetlerinin yürütülmesine ve akademik personelinin bilimsel etkinliklerinin desteklenmesine sarfettiği ifade edilmişse de Kooperatifin faaliyetleri itibarıyla Üniversiteyi desteklemesi, gelirlerini tamamen Üniversitenin eğitim ve araştırma faaliyetlerinin ve akademik personelinin bilimsel etkinliklerinin desteklenmesine sarfetmesi, kamuya sağladığı fayda ve bunun ölçülmesi gibi hususlar subjektif nitelikli değerlendirmeler olup mezkur 28'nci madde hükmünü işlevsiz hale getirmemektedir.

Sonuç olarak; ana sözleşmesinde yer alan maddelere göre bir eğitim kooperatifi olan S.S. Erciyes Kültür ve Eğitim Kooperatifi, 657 sayılı Kanun'un 28'nci maddesinde zikredilen yapı, kalkınma ya da tüketim kooperatifleri kapsamında bulunmamaktadır. Bu nedenle, Üniversite akademik personelinin söz konusu türde bir kooperatif kurmalarının ve bu kooperatifin yönetim ve denetim kurullarında görev almalarının 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine göre mümkün değildir. 2017 ve 2018 yılı Sayıştay Raporlarında da yer alması ve sonrasında ise yine aynı konunun İdaresine yazılmasına karşın bugüne değin herhangi bir işlem tesis edilmediği de anlaşıldığından, Rektörlükçe söz konusu mevzuata aykırı durumun kanuni hale getirilmesi için bir an evvel idari işlemlere başlanması gerekmektedir.

BULGU 10: S.S. Erciyes Kültür ve Eğitim Kooperatifinin Üniversitenin Kiracısı Olması

Üniversitenin öğretim elemanlarınca oluşturulan Sınırlı Sorumlu Kültür ve Eğitim Kooperatifine, Üniversite tarafından; otopark, restoran, kafe, Erciyes Üniversitesi logolu tanıtıcı promosyon ürünleri satış yeri ve Diş Hekimliği Fakültesi bünyesinde dental malzeme satış yeri olmak üzere Üniversite bünyesindeki toplam 5 ayrı yerin 2886 sayılı Kanun'un 51/g

maddesi kapsamında kiraya verildiği, kira sözleşmelerinin 3'er yıllık yapıldığı, ancak her 3 yılın bitiminde tekrar söz konusu Kanun'un 51/g maddesi kapsamında kiranın devam ettirildiği, görülmüştür.

Kooperatif Ana Sözleşmesinde, kooperatifin eğitim kooperatifi olduğu belirtilmiş olup 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Ticari ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı" başlığı 28'inci maddesinde, ... *Memurların üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri ile özel kanunlarda belirtilen görevler bu yasaklamanın dışındadır*" hükmü yer almıştır. Söz konusu Kanun maddesine göre eğitim kooperatifinin yönetim ve denetim kurulunda memurlar görev alamayacağından Üniversitenin öğretim elemanları da Kooperatifin yönetim ve denetim kurulunda görev alamazlar.

Ayrıca, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun;

Kooperatiflerin Dağılması bölümünde "Dağılma sebepleri" başlıklı 81'inci maddesinin 4'üncü fıkrasında, "*Kanunlarda öngörülen diğer hallerde, ilgili bakanlığın mahkemeden alacağı karar üzerine, ...Dağılır.*"

hükmü ile Ticaret Bakanlığının Görev ve Yetkileri bölümünde , "A) Genel olarak Bakanlığın görev ve yetkileri" başlıklı 86'ncı maddenin 2'inci fıkrasında, "*Kooperatifleri, birlikleri, merkez birliklerini ve Türkiye Milli Kooperatifler Birliğini teftiş etmek, denetlemek veya denetlettirmek*", 3'üncü fıkrasında; "*Kooperatiflerin, birliklerin, merkez birliklerinin ve Türkiye Milli Kooperatifler Birliğinin dağılmasını gerektiren sebepleri mahkemeye bildirmek,*",

hükmü yer almıştır.

Söz konusu mevzuata göre, Ticaret Bakanlığının kooperatiflerin dağılmasını gerektiren sebepleri mahkemeye bildirmesi durumunda mahkemenin alacağı karar üzerine Kooperatifin hukuki varlığı son bulabilecektir.

Yapılan incelemelerde,

-Kooperatifin Üniversiteye ait 5 ayrı yerde kiracı konumunda olduğu,

-Kiralama işleminin 2886 sayılı Kanun'un 51/g maddesi kapsamında yapıldığı,

-2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51'inci maddesinin (g) bendi uyarınca pazarlık usulü ile gerçekleştirilmesi nedeniyle 2886 sayılı Kanun'un "İlkeler" başlıklı 2'nci maddesi gereği, ihalelerde açıklık ve rekabetin sağlanmadığı,

-Kooperatifin 23 üyesinden 22'sinin Üniversitede öğretim elemanı olarak görev yaptığı,

- Ana Sözleşmesinde Kooperatifin "eğitim kooperatifi" olduğunun belirtildiği,

-Eğitim kooperatifi vasfı olan söz konusu Kooperatifin yönetim ve denetim kurulu üye yapısının Üniversite öğretim elemanlarından oluşması nedeniyle mevcut kurul yapısının mevzuata aykırılık teşkil ettiği ve Kooperatifin bu haliyle muteber bir teşekkül mahiyetinde olmadığı,

tespit edilmiş olup mevzuatı gereği Ticaret Bakanlığınca yapılacak olası bir denetimde Bakanlıkça yargıya gidilerek Kooperatifin dağıtılması talep edilebilecektir.

Kooperatifin, yönetim ve denetim kurulu yapısı itibarıyla mevzuatına uygun muteber bir teşekkül mahiyetinde olmadığı dikkate alınarak Üniversite ve Kooperatif arasındaki kiracı-kiralayan ilişkisi sürdürülmemelidir.

Üniversite tarafından verilen cevapta; her ne kadar bulguda, Üniversitenin özel mülkiyetindeki taşınmazların söz konusu kooperatife kiralanmasının mevzuata aykırı olduğu belirtilmişse de, Sayıştay Temyiz Kurulunun, 2. Dairenin kararı üzerine verdiği 17/11/2015 tarihli 40208 sayılı dosya no.lu kararında Üniversite taşınmazlarının pazarlık usulü ile ihalesinin mümkün olduğunu, tek istekli olarak kooperatifin davet edilmesinde mevzuata aykırılık bulunmadığını açık bir şekilde hükme bağladığını ve bu kararın, Üniversitenin yaptığı kiralama işlemine gerek ihale usulü gerekse Kooperatife verilmesi bakımından birebir uyması nedeniyle Üniversite tarafından yapılan kiralama işlemlerinin de hukuka uygun olduğunun değerlendirildiği ifade edilmiş, ayrıca Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğünün 12/01/2005 tarih ve 5035 sayılı yazısında; "*Üniversitenin mülkiyetinde olan kantin ve otoparkların Üniversite çalışanlarınca kurulan ve ayrı bir tüzel kişilik olan ... kooperatifine işletilmek üzere 2886 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde kiraya verilmesinde bir sakınca bulunmadığı düşünülmektedir.*" şeklinde görüş verdiği belirtilmiştir.

Yine aynı cevapta, Kooperatifin yönetim ve denetim kurulu üye yapısının Üniversite öğretim elemanlarından oluşmasının mevzuata aykırı bir yönü bulunmadığı, bu sebeple mevcut kurul yapısının mevzuata aykırılık teşkil ettiği ve Kooperatifin bu haliyle muteber bir teşekkül

mahiyetinde olmadığı gerekçesiyle kapatılmasının söz konusu olamayacağı, Bakanlığın bu gerekçeyle dağıtılmasını istemesinin hukuken mümkün olmadığı, ancak ilgili kuruma yönetim kurulu üyeleriyle ilgili bildirim yapabileceği, kaldı ki bu sebeple Kooperatif dağıtılsa bile bunun kira sözleşmesini sona erdirmek dışında bir sonucunun olamayacağı, Kira Sözleşmesinin sona ermesinin de, Üniversiteye bir zarar vermesinin söz konusu olamayacağı, dolayısıyla Üniversiteye zarar verecek başka bir sonuç meydana gelemeyeceği, belirtilmiştir.

Üniversite tarafından verilen cevap değerlendirildiğinde, bulguda vurgulanan hususa ilgililerce tam vakıf olunamadığı anlaşılmaktadır. Şöyle ki, bulgu ile Üniversitenin yaptığı kiralama işlemine ne ihalenin usulü ne davet edilen istekli sayısı ne de müstecirin kooperatif olması yönünden bir eleştiri getirilmiş değildir. Bulgunun özünü, Kooperatifin 23 üyesinden 22'sinin Üniversitede öğretim elemanı olarak görev yapması; ana sözleşmesinde kooperatifin “Eğitim Kooperatifi” olduğunun belirtilmesi; eğitim kooperatifi vasfı olan söz konusu Kooperatifin yönetim ve denetim kurulu üye yapısının 657 sayılı Kanun hükümleri hilafına Üniversite öğretim elemanlarından oluşması nedeniyle mevcut kurul yapısının mevzuata aykırılık teşkil etmesi ve Kooperatifin bu haliyle muteber bir teşekkül mahiyetinde değerlendirilemeyeceği hususu oluşturmaktadır.

İlgililerce, Kooperatifin yönetim ve denetim kurulu üye yapısının Üniversite öğretim elemanlarından oluşmasının mevzuata aykırı bir yönünün bulunmadığı, bu sebeple mevcut kurul yapısının mevzuata aykırılık teşkil ettiği ve Kooperatifin bu haliyle muteber bir teşekkül mahiyetinde olmadığı gerekçesiyle kapatılmasının söz konusu olamayacağını ve Bakanlığın bu gerekçeyle dağıtılmasını istemesinin hukuken mümkün olmadığı ileri sürülmüşse de bu iddialarının dayanağını oluşturacak herhangi bir mevzuat sunamamışlardır. Sonrasında da Kooperatif dağıtılsa bile bunun kira sözleşmesini sona erdirmek dışında bir sonucunun olamayacağı, kira sözleşmesinin sona ermesinin de Üniversiteye vereceği bir zararın söz konusu olamayacağı, dolayısıyla Üniversiteye zarar verecek başka bir sonuç meydana gelemeyeceği şeklindeki sübjektif değerlendirmelere yer verilmiştir.

Sonuç olarak; S.S. Erciyes Kültür ve Eğitim Kooperatifi ana sözleşmesinde yer alan maddelere göre bir eğitim kooperatifi olup yapı, kalkınma ya da tüketim kooperatifi kapsamında bulunmamaktadır. Bu nedenle, Üniversite akademik personelinin söz konusu türde bir kooperatif kurmaları ve bu kooperatifin yönetim ve denetim kurullarında görev almaları 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine göre mümkün değildir. Dolayısıyla, Kooperatifin bu

haliyle muteber bir teşekkül mahiyetinde olmaması ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu’nun mezkur 81 ve 86’ncı maddesi hükümleri gereği Ticaret Bakanlığınca yapılacak olası bir denetimde Bakanlıkça yargıya gidilerek Kooperatifin dağıtılmasının talep edilebilecek olması karşısında, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 3’üncü maddesinde tanımlanan “Kamu Geliri” güvenliği bakımından, Üniversite ve Kooperatif arasındaki kiracı kiralayan ilişkisinin sürdürülmemesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Taşınmaz Kira Gelirlerinin Mevzuata Uygun Şekilde Muhasebeleştirilmemesi	2023	Kısmen Yerine Getirildi	
Parasal Limitler Dahilindeki Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Aşan Kısım İçin Kamu İhale Kurumundan İzin Alınmaması	2023	Yerine Getirilmedi	
Taşınmazlarda Cins Tashihi İşlemlerinin Yapılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	